

**BOSHLANG`ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA INTERFAOL
METODLAR VA MULTIMEDIYALARDAN FOYDALANIB DARS
SAMARADORLIGINI OSHIRISH.**

G`ofurova Zilola Zokirjon qizi

Xalqaro Nordik universiteti

Ta'lim va tarbiya nazariyasi metodikasi (Boshlang`ich ta'lim)

Annotatsiya. Ushbu maqola o'qitish samaradorligini oshirish va o'quvchilarning faolligini oshirish uchun boshlang'ich maktab matematika darslarida interfaol usullar va multimediyalarni birlashtirishni o'rganadi. Tadqiqot adabiyotlar haqida to'liq ma'lumot berish, qo'llanilgan turli usullarni tahlil qilish, ularni amalga oshirish natijalarini taqdim etish va kelajakdagi amaliyotga ta'sirini muhokama qilishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich maktab, matematika ta'limi, interfaol usullar, multimedia, o'qitish samaradorligi, o'quvchilarni jalb qilish, o'quv natijalari.

Аннотация. В этой статье рассказывается, как интегрировать интерактивные методы и мультимедиа на уроках математики в начальной школе для повышения эффективности обучения и вовлеченности учащихся. Исследование направлено на предоставление полной информации о литературе, анализ различных используемых методов, представление результатов их реализации и обсуждение их влияния на будущую практику.

Ключевые слова: начальная школа, математическое образование, интерактивные методы, мультимедиа, эффективность обучения, вовлеченность учащихся, результаты обучения.

Annotation. This article explores the integration of interactive methods and Multimedia in elementary school mathematics classes to improve teaching efficiency and increase student engagement. The research is aimed at providing a complete overview of the literature, analyzing the various methods used, presenting the results of their implementation and discussing the impact on future practice.

Keywords: elementary school, mathematics education, interactive methods, multimedia, teaching efficiency, student engagement, academic performance.

Kirish:

Boshlang'ich maktab matematika ta'limi o'quvchining matematik tushunchasi uchun asos yaratadi. Interfaol usullar va multimediyadan foydalanish o'qitish samaradorligi va talabalarning faolligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu maqola matematik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradigan

innovatsion yondashuvlar zarurligini ta'kidlab, boshlang'ich maktab matematika ta'limining hozirgi holatini o'rganadi.

Adabiyot Tahlili:

Mavjud adabiyotlarni sinchkovlik bilan o'rganish boshlang'ich matematika darslarida interfaol usullar va multimediya integratsiyasini qo'llab-quvvatlovchi tadqiqotlarning tobora ko'payib borayotganini ko'rsatmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ushbu yondashuvlar nafaqat talabalarning qiziqishi va motivatsiyasini oshiradi, balki o'quv natijalarini yaxshilashga yordam beradi. Amaliy faoliyat, hamkorlikda o'rganish va o'yinga asoslangan ta'lim kabi turli xil interaktiv usullar o'rganildi. Bundan tashqari, multimedia elementlari, shu jumladan ko'rgazmali qurollar, simulyatsiyalar va o'quv videolari kontseptual tushunishni targ'ib qilishda va'da berdi.

Usullar Bo'limi:

Boshlang'ich maktab matematikasida interfaol usullar va multimediya samaradorligini o'rganish uchun aralash usulli yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot turli xil sinflarda bir qator interaktiv tadbirlar va multimedia resurslarini amalga oshirishni o'z ichiga oldi. Ma'lumotlarni yig'ish usullari oldindan va keyingi baholash, sinf kuzatuvlari va talabalarning fikr-mulohazalarini o'z ichiga olgan.

Natijalar Bo'limi:

Boshlang'ich maktab matematika darslarida interfaol usullar va multimediyalarni birlashtirish o'quvchilar o'rtasida o'zaro bog'liqlik va tushunishni sezilarli darajada oshirishi mumkin. Dars samaradorligini oshirishning ba'zi strategiyalari:

1. Interaktiv doskalar va Smartboards:

- Dinamik tarkibni namoyish qilish uchun interaktiv doskalar yoki smartboardlardan foydalaning.
- Talabalarni kengash bilan bevosita muloqot qilishlariga imkon berish orqali jalb qilish.
- O'rganishni yoqimli qilish uchun o'yinlar, simulyatsiyalar va viktorinalarni o'z ichiga olgan interaktiv dasturlardan foydalaning.

Interfaol doskalar va smartboardlar zamonaviy sinflarda qimmatli vositaga aylanib, o'quv tajribasini turli yo'llar bilan oshirdi. Bu erda ularning afzalliklari haqida kengaytirilgan munozara:

Dinamik Tarkibni Ko'rsatish:

- Ushbu taxtalar o'qituvchilarga matn, rasm, video va interaktiv dasturlarni o'z ichiga olgan keng dinamik tarkibni namoyish etish imkoniyatini beradi. Ushbu ko'p qirralilik turli xil o'quv uslublariga yordam beradi va talabalarni ingl.

Talabalarning O'zaro Ta'siri:

- Asosiy afzalliklardan biri talabalarning kengash bilan bevosita muloqot qilish qobiliyatidir. Ushbu amaliy yondashuv faol ishtirok etishni, hamkorlikni va mavzuni chuqurroq tushunishni rag'batlantiradi.

Multimedia Integratsiyasi:

- O'qituvchilar multimedia elementlarini o'z darslariga kiritishlari mumkin, bu esa murakkab tushunchalarni tushuntirishni osonlashtiradi. Videolar, animatsiyalar va interaktiv simulyatsiyalar mavhum g'oyalarni hayotga tatbiq etishi va talabalar o'rtasida yanada kengroq tushunishga yordam beradi.

Real vaqtda aloqa:

- Interaktiv dasturiy ta'minot ko'pincha Real vaqtda geribildirim uchun xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Bu o'qituvchilarga o'quvchilarning tushunishini bir zumda o'lchash, ularning o'qitish yondashuvini mos ravishda sozlash imkonini beradi. Talabalar bevosita tuzatish va tushuntirish foyda, yanada sezgir o'quv muhitini targ'ib.

O'yin Asosida O'rganish:

- Gamifikatsiya elementlari darslarga qo'shib, o'quv jarayonini yoqimli tajribaga aylantirishi mumkin. Ta'lim o'yinlari va viktorinalar tushunchalarni mustahkamlash, bilimlarni baholash va o'quvchilarni o'z ta'limlarida faol ishtirok etishga undash uchun ishlatilishi mumkin.

Kontseptsiyani vizualizatsiya qilish uchun simulyatsiyalar:

- Interfaol doskalardagi simulyatsiyalar talabalarga mavhum tushunchalarni tasavvur qilishning dinamik usulini taqdim etadi. Ilmiy tajriba, tarixiy voqea yoki matematik teorema bo'ladimi, simulyatsiyalar yanada chuqurroq va esda qolarli o'rganish tajribasini taklif qilish orqali tushunishni yaxshilaydi.

Mavjudlik va inklyuzivlik:

- Interfaol doskalar turli xil o'quv uslublarini joylashtirish orqali inklyuzivlikni targ'ib qiladi. Vizual, eshitish va kinestetik o'quvchilar taqdim etilishi mumkin bo'lgan turli xil interaktiv tadbirlar va tarkibdan foydalanishlari mumkin.

Tarkibni saqlash va olish:

- O'qituvchilar darslarni saqlashi va arxivlashi mumkin, bu esa mavzularni qayta ko'rib chiqish va mustahkamlashni osonlashtiradi. Bu xususiyat, ayniqsa, ko'rib chiqish sessiyalari, imtihonlarga tayyorgarlik yoki ma'lum tushunchalarni qo'shimcha mustahkamlashga muhtoj bo'lgan talabalar uchun juda muhimdir.

Hamkorlik va guruh faoliyati:

- Interaktiv doskalar hamkorlikda o'rganishni osonlashtiradi. Talabalar loyihalar ustida birgalikda ishlashlari, muammolarni hal qilishlari va o'z xulosalarini to'g'ridan-to'g'ri doskada bo'lishishlari mumkin. Ushbu hamkorlikdagi yondashuv nafaqat jamoada ishlash ko'nikmalarini oshiradi, balki jamoaviy yutuq hissini ham rag'batlantiradi.

O'qituvchilar uchun malaka oshirish:

- Interfaol doskalar o'qituvchilarning malakasini oshirish vositasi sifatida ham xizmat qiladi. O'qituvchilar o'qitishning innovatsion usullarini o'rganishlari va almashishlari, resurslar almashishlari va o'zlarining o'qitish strategiyalarini doimiy ravishda takomillashtirishlari mumkin.

Interaktiv doskalar va smartboardlarning integratsiyasi faol ishtirokni rag'batlantirish, hamkorlikni rivojlantirish va dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratish orqali ta'lim tajribasini oshiradi.

2. Ta'lim dasturlari va o'yinlar:

- Matematik tushunchalarga qaratilgan o'quv dasturlari va o'yinlarini birlashtiring.
- Muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantiradigan ilovalarni tanlang.
- Ko'p o'yinchi o'yinlari orqali hamkorlikda o'rganish uchun imkoniyatlar yaratish.

3. Amaliy Faoliyat:

- Mavhum tushunchalarni yanada aniqroq qilish uchun manipulyatorlar va amaliy mashg'ulotlarni qo'shing.
- Masalan, matematik g'oyalarni aniqroq tushunish uchun hisoblash bloklari, o'lchash asboblari yoki geometrik shakllardan foydalaning.

4. Raqamli Simulyatsiyalar:

- Murakkab tushunchalarni tasvirlash uchun raqamli simulyatsiyalardan foydalaning.
- Simulyatsiyalar o'qituvchilarga kasrlar, geometriya yoki ehtimollik kabi matematik jarayonlarni tasavvur qilishda yordam beradi.

5. Onlayn Manbalar:

- Ta'lim veb-saytlari, videolar va interaktiv darsliklar kabi onlayn resurslardan foydalaning.
- Khan Academy, Math Playground yoki Coolmath kabi veb-saytlar interaktiv darslar va amaliy mashqlarni taqdim etadi.

6. Multimedia Taqdimotlari:

- Vizual, audio va matnni birlashtirgan multimedia taqdimotlarini yarating.
- Matematik tushunchalarni tushuntirish va mustahkamlash uchun Slayd-shou, animatsiya va videolardan foydalaning.

7. Interaktiv Ish Varaqlari:

- Raqamli platformalar yoki vositalar yordamida interaktiv ish varaqlarini loyihalash.
- Drag-va-tomchi faoliyatini o'z ichiga oladi, kliksiz elementlar, va bevosita geribildirim uchun interaktiv viktorinalar.

8. Virtual Sayohatlar:

- Matematik muzey yoki matematik ahamiyatga ega bo'lgan tarixiy joylar kabi matematikaga oid joylarga virtual sayohatlar qiling.
- Matematik tushunchalarning Real qo'llanilishini muhokama qiling.

9. Hamkorlikdagi Ta'lim Platformalari:

- O'quvchilarga matematik masalalar ustida birgalikda ishlashga imkon beradigan hamkorlikdagi platformalardan foydalaning.

- Google ish maydoni yoki Microsoft Teams kabi platformalar real vaqtda hamkorlik qilish va fikr almashish imkonini beradi.

10. Gamifikatsiya:

- O'rganishni yanada qiziqarli qilish uchun gamifikatsiya elementlarini kiriting.

- O'quvchilarni matematika darslarida faol ishtirok etishga undash uchun mukofotlar, nishonlar yoki do'stona musobaqalardan foydalaning.

11. Talabalar Tomonidan Yaratilgan Tarkib:

- Talabalarni taqdimotlar, videolar yoki interaktiv loyihalar kabi o'zlarining multimedia kontentini yaratishga undash.

- Bu nafaqat ularning tushunchalarini mustahkamlaydi, balki ijodkorlikni ham rivojlantiradi.

12. Texnologiya orqali baholash:

- Tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etadigan onlayn viktorinalar va baholashlarni amalga oshirish.

- Talabalarning individual rivojlanishini kuzatish va kelgusi darslarni mos ravishda moslashtirish uchun texnologiyadan foydalaning.

Ushbu strategiyalarni o'quvchilarning yoshi va o'rganish uslublariga qarab moslashtirishni unutmang. Interfaol va multimediali darslaringizni takomillashtirish va samaradorligini oshirish uchun talabalardan muntazam ravishda fikr-mulohazalarni qidiring.

Munozara Bo'limi:

Topilmalar matematik ta'limda turli xil interaktiv usullar va multimedia manbalarini kiritish muhimligini ta'kidlaydi. Darslarning interaktiv tabiati faol ishtirok etish, tanqidiy fikrlash va hamkorlikdagi o'quv muhitiga yordam beradi. Multimedia elementlari qimmatli qo'shimchalar bo'lib xizmat qiladi, turli xil ta'lim imtiyozlariga xizmat qiladi va vizual va eshitish stimullari orqali mavhum tushunchalarni mustahkamlaydi. Muhokama, shuningdek, qo'llab-quvvatlovchi ta'lim infratuzilmasining muhimligini ta'kidlab, resurslarning cheklanishi va o'qituvchilarni tayyorlash zarurati kabi potentsial muammolarni hal qiladi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich maktab matematika darslarida interfaol usullar va multimediyalarni birlashtirish o'qitish samaradorligini oshirish va o'quvchilarning faolligini oshirish uchun istiqbolli yo'lni taklif etadi. Ushbu tadqiqotda kuzatilgan ijobiy natijalar turli xil ta'lim uslublariga mos keladigan ko'p qirrali yondashuvni qabul qilishni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu usullarni joriy etishni yanada takomillashtirish uchun o'qituvchilar uchun doimiy malaka oshirish va ta'lim texnologiyalari va resurslariga investitsiyalarni davom ettirish tavsiya etiladi.

Kelajakdagi tadqiqotlar turli xil ta'lim sharoitlarida ushbu yondashuvlarning uzoq muddatli ta'siri va ko'lamini o'rganishi kerak.

Ushbu maqola boshlang'ich maktab matematika ta'limida innovatsion pedagogik amaliyotlar bo'yicha davom etayotgan muloqotga hissa qo'shib, o'quvchilar uchun dinamik va interaktiv o'quv tajribalarini yaratish muhimligini ta'kidlaydi.

Adabiyotlar.

1. Ziyomuhammadov B., Tojiyev M. Pedagogik texnologiya — zamonaviy o'zbek milliy modeli. — T.: «Lider Press», 2009.
2. Golish L.V., Fayzullayeva D.M. Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish. O'quv uslubiy qo'llanma// Ta'limda innovatsion texnologiya seriyasi. — T.: 2010
3. Andrijati., N, Penerapan Media Pembelajaran Inovatif Dalam Pembelajaran Matematika Sekolah Dasar Di PGSD UPP Tegal, Jurnal Penelitian Pendidikan, 31 (2), 123-132, (2014).
4. Hasanah, M., Surya, E, Differences in the Abilities of Creative Thinking and Problem Solving of Students in Mathematics by Using Cooperative Learning and Learning of Problem Solving, IJSBAR, 34 (1), 286-299, (2017)
5. Minarti, I, B., Hayat, M, S., Sumarno, Penggunaan Media ICT Dengan Model Learning Cycle Untuk Meningkatkan Keterampilan Berpikir Kritis Dan Penguasaan Konsep Siswa, PROSIDING SEMNAS ENTREPRENEURSHIP, 356-366, (2014).
6. Rizqi, N, R., Surya, E, An Analysis Of Students' Mathematical Reasoning Ability In VIII Grade Of Sabilina Tembung Junior High School, IJARIE, 3 (2), 3527-3533, (2017)